

ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 *

A Direction of Educational Management in the 21st Century

สุทิวรรณ ตันติรจนางค์ (Suttiwan Tuntirojanawong)**

บทคัดย่อ

โลกกำลังเปลี่ยนแปลง ระบบการศึกษาในปัจจุบันต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมโลก โรงเรียนต้องเตรียมพร้อมผู้เรียนสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 โดยโรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการที่จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมมากกว่าความสำเร็จทางวิชาการแต่เพียงอย่างเดียว ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนต้องสร้างหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมความรู้และทักษะต่อกับโลกและเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโลก โรงเรียนควรเป็นสถานที่ใช้เป็นศูนย์รวมการประสานระหว่าง ครู และผู้เรียนในการติดต่อกับชุมชนและสังคม ครูในสภาพแวดล้อมใหม่นี้จะเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยลงและเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนจัดการเรียนรู้ข้อมูลด้วยตนเองมากขึ้น จะทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนความรู้เป็นภูมิปัญญาของตนเองการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีมีการเรียนรู้ด้วยวิธีการแก้ปัญหาและการควบคุมตนเอง ผู้เรียนทุกคนในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สื่อสารได้ และตระหนักรู้สิ่งต่างๆได้ทั่วโลก รวมทั้งมีความสามารถทางเทคนิค โรงเรียนต้องกำหนดให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถที่ให้ผู้เรียนสามารถคิดสิ่งต่างๆได้ด้วยตัวเอง มีทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และทักษะภายในตัวบุคคล ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำงานและเป็นพลเมืองที่มีชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนควรปรับวิธีการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง และทำงานเป็นกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี บทความนี้จะระบุถึงผู้บริหาร และครูต้องปลูกฝังความรู้ และทักษะที่จำเป็นโดยแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้ และทักษะนี้ใช้กับโลกแห่งความเป็นจริงได้ และต้องพยายามเพิ่มความใฝ่รู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต โรงเรียนควรมีกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงถึงแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น โลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นทุกวัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร และการออกแบบการเรียนการสอน โรงเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็น เพื่อประสบความสำเร็จในการเผชิญหน้ากับเหตุการณ์จริงทางสังคม และเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นโรงเรียนควรมีการจัดการรวมความรู้และทักษะที่จำเป็นเข้าไว้ด้วยกัน มีระบบสนับสนุนที่ได้มาตรฐาน มีการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอนการพัฒนาวิชาชีพครู การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาพร้อมที่จะเจริญเติบโตในโลกดิจิทัลที่เชื่อมต่อกันได้ทั่วโลก

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความรู้เกี่ยวกับทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Associate Professor Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University.

คำสำคัญ : ศตวรรษที่ 21 โลกาวัดน์ การจัดการศึกษา

Abstract

The world is changing, the most current educational systems need to experience a transformation to meet the needs of a global society. In order to prepare the learners for the 21st century, schools need to change the way that educate them. In the 21st century schools seek to provide a high quality education focused on developing the ‘whole child’ rather than just their academic achievement. Schools must create a curriculum that will help learners connect with the world and understand the issues that our world faces. Schools will become nerve centers, a place for teachers and learners to connect with those around them and their community. Teachers in this new environment will become less instructors and more orchestrators of information, giving children the ability to turn knowledge into wisdom. The learner learning needs to occur within powerful learning environments to provide active, problem-based and self-directed. Every learners in the 21st century needs to be able to critically think, problem solve, collaborate, communicate, innovate, be globally aware, and be technically literate. Schools have to set learners up with skills and capacities to allow them to figure things out on their own. The cognitive, interpersonal and intrapersonal skills are essential for engaged citizenship, work and life in the 21st century. Schools have begun adopting life pedagogy that includes working with learners to develop learning and innovation skills, life and career skills, information, media and technology skills. The paper argues that administrators and teachers need to cultivate and maintain the learner's interest in the material by showing how this knowledge applies in the real world. They must also try to increase their learner's curiosity, which will help them become lifelong learners. They should develop careful strategies that consider the drivers of change such as globalization, rapid technological changes occurring daily, demographic shifts, and instructional design. Schools are largely capable of helping most learners develop the knowledge, skills, and competencies needed to successfully confront the social and economic realities of the global times. When a school builds on this foundation, combining knowledge and skills with the necessary support systems of standards, assessments, curriculum and instruction, professional development, and learning environments - students are more engaged in the learning process and graduate better prepared to thrive in today's digitally and globally interconnected world.

Keywords: 21st Century, Globalization, Educational Management

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีช่วงระยะเวลาระหว่าง ค.ศ. 2001 – ค.ศ. 2100 หรือ พ.ศ. 2544-พ.ศ.2643 ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีการเปลี่ยนแปลง และเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเชื่อมข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคและทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทั้งข้อมูลทางเศรษฐกิจ และการลงทุน ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาทั่วโลกในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยให้ผู้เรียนมี ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) โดยอ้างอิงรูปแบบ (Model) ที่มาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือ (Partnership for 21st Century Skills) หรือ เรียกว่า เครือข่าย P21 ที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาจากความร่วมมือของครู นักการศึกษา ผู้นำทางธุรกิจของบริษัทเอกชนขนาดใหญ่และองค์กรวิชาชีพระดับประเทศ รวมทั้ง โรงเรียน และสำนักงานการศึกษาของรัฐที่ต้องการให้เยาวชนมีความรู้ ทักษะสำหรับออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 (Rotherham,A., & Willingham, D.,2009)

ทักษะการเรียนรู้ในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ความรู้ แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 (21st Century Themes) และ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) 2)ระบบสนับสนุนการศึกษา (Support Systems) ของศตวรรษที่ 21 โดยมีระบบในการสนับสนุนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่จบการศึกษามี ดังนี้ (PCS,2009b)

1) ความรู้ แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เป็นความรู้ในวิชาพื้นฐานโดยมุ่งเน้นไปที่การอ่าน (Reading) การ เขียน(Writing) คณิตศาสตร์ (Arithmetic) หรือที่เรียกว่า 3Rs และแนวคิดที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 (Key Subjects – 3Rs and 21st Century Themes) รวมทั้งมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ประกอบด้วย (1) ทักษะชีวิตและอาชีพทำงาน (Life and Career Skills)(2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม(Learning and Innovation Skills)โดยมุ่งเน้นไปที่การคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ(Collaboration) การคิดสร้างสรรค์ (Creativity) หรือที่เรียกว่า 4C's และ(3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills)

2) ระบบสนับสนุนการศึกษา เป็นระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) มาตรฐานและการประเมิน(Standards and Assessments) มุ่งเน้นไปที่ความรู้เนื้อหาและความเชี่ยวชาญ มีมาตรฐานการเรียนรู้ เน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง สามารถแก้ปัญหาได้ใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่มีคุณภาพสูงในชั้นเรียนและหลังการเรียน (2) หลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction) มุ่งเน้นการเรียนในรูปแบบสหวิทยาการ บูรณาการนวัตกรรมการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบสืบค้น (Inquiry - Based Learning) การเรียนรู้จากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem- Based Learning) และทักษะการคิดที่สูงขึ้น (3) การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development) มุ่งเน้นให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการสอนแบบบูรณาการ ใช้กลยุทธ์ในการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียนให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้และ(4) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

(Learning Environments)สร้างการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติและการสนับสนุนของบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องโลกแห่งความจริงตามบริบทศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเป็นการเรียนแบบโครงการ(Project- Based Learning)หรือลงมือปฏิบัติในงานอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนรู้ การเรียนรู้จากสื่อเครื่องมือ เทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษาที่มีคุณภาพ

คุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะของผู้เรียนหมายถึงคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบจากสถานศึกษาอันเป็นคุณลักษณะที่สังคม ประเทศชาติ และ โลกต้องการ ซึ่งเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) สร้างกรอบแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปพัฒนาเยาวชน และผู้เรียนทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยได้นำกรอบแนวคิดทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ (PCS,2009b)

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชาพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่21 ครอบคลุมวิชาภาษาอังกฤษ การอ่าน ศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญที่ใช้ทั่วโลก ศิลปะคณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง นอกเหนือไปจากวิชาเหล่านี้สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาการในระดับสูงขึ้นในรูปแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary)เข้าไปในหลักสูตร ได้แก่วิชา ความรู้เกี่ยวกับโลก การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ การเป็นพลเมืองดี ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เป็นทักษะที่จะเตรียมไว้สำหรับชีวิตและการทำงานที่ซับซ้อนมากขึ้นตามสภาพแวดล้อมในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นไปที่การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเตรียมผู้เรียนไว้สำหรับในอนาคต

3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผู้เรียนต้องมีความสามารถในการจัดการข้อมูล การใช้ข้อมูล การประเมินข้อมูลจากสื่อและเทคโนโลยี โดยอาศัยความรู้ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารมาใช้ในการทำงานได้

4. ทักษะชีวิตและอาชีพ ผู้เรียนต้องมีการพัฒนาทักษะความคิด มีความรู้ในเนื้อหาวิชา มีการพัฒนาด้านอารมณ์ และสังคมเพื่อดำรงชีวิต และการทำงานอยู่ในสภาพแวดล้อมศตวรรษที่ 21 ที่มีการปรับตัวและยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม การกำหนดทิศทางของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเห็นคุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างผลผลิตและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ การเป็นผู้นำ และความรับผิดชอบ

ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในศตวรรษที่ 21 จากภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่คนทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต จาก 3Rs และ 4 Cs เป็น 3Rs + 8Cs + 2Ls ซึ่ง3Rs ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W)riting (เขียนได้) และ (A)rithmetics (คิดเลขเป็น) 8Cs ได้แก่ 1) Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) 2) Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) 3) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่าง วัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) 4) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)5) Communications, information

& media literacy (ทักษะด้าน การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) 6) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร) 7) Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) และ 8) Change (ทักษะการเปลี่ยนแปลง) 2Ls ได้แก่ Learning Skills (ทักษะการเรียนรู้) และ Leadership (ภาวะผู้นำ) (วิจารณ์ พานิช (2556))

ผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นผู้เรียนยุค Gen Net หรือผู้เรียน ยุค Tweenies หมายถึง ผู้เรียนที่เกิดในช่วงปลายของสหัสวรรษที่แล้วถึงช่วง ต้นของสหัสวรรษปัจจุบัน ได้แก่ ผู้เรียน/เยาวชนที่มีช่วงอายุไม่เกิน 10 ปี ผู้เรียนกลุ่มนี้ถือเป็นผู้เรียนในยุคแห่งอนาคตซึ่งได้รับการมองว่ามีคุณสมบัติที่แตกต่างจากผู้เรียนในยุคที่ผ่านมาค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากการที่ผู้เรียนในกลุ่มดังกล่าวเกิดมาพร้อมกับยุคที่มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องมือสื่อสาร โทรศัพท์มือถือ และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน คุณลักษณะจำเป็น 8 ประการสำหรับผู้เรียนยุค Gen Net/Tweenies มีดังนี้ 1) ความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ 2) ทักษะด้านการคิด 3) ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะในการสืบเสาะค้นหา 5) ความกระตือรือร้น 6) ทักษะพื้นฐานด้านไอซีที 7) ทักษะในด้านการใช้ภาษาสากล 8) ความสนใจในวัฒนธรรม และ ความตระหนักถึงความเป็นไปในโลก (ถนอมพร เลาหจรัสแสง, 2550)

ดังนั้นคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นลักษณะที่ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามที่สังคมต้องการในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ในรูปแบบสหวิทยาการ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดี ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมโดยมุ่งเน้นไปที่การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) การคิดคำนวณ (Arithmetic)หรือที่เรียกว่า 3Rs และทักษะการเรียนรู้ ที่มีทักษะการเรียนรู้ 2) ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมโดยมุ่งเน้นไปที่ทักษะการคิดที่มีเหตุผล ไตร่ตรองอย่างรอบคอบในการหาคำตอบ หรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสังเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดเป็นระบบ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานร่วมกัน (2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศโดยมุ่งเน้นไปที่การเข้าถึงข้อมูลด้วยการใช้สื่อ และเทคโนโลยี สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (3) ทักษะชีวิตและอาชีพ โดยมุ่งเน้นไปที่การปรับเปลี่ยน ความคิด เจตคติ หรือพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการทำงานอย่างหลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งจะช่วยให้สามารถดำรงชีวิต และทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี ได้แก่ ทักษะอาชีพ ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม 3) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ (1) มีวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) เป็นผู้ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) เป็นผู้ที่มีศีลธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (4) เป็นผู้ใฝ่เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่านและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (5)

เป็นผู้มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก(6) เป็นผู้เสริมสร้างสุขภาพและลักษณะนิสัยในการบริโภคและอุปโภค รู้จักการเสริมสร้างสมรรถภาพ และวิธีการเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อดูแลสุขภาพของตนเอง (7) เป็นผู้เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตของตนเอง และผู้อื่นรู้จักการป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ ภัยอันตรายต่างๆที่เกิดขึ้น (8) เป็นผู้มีความรักสิ่งแวดล้อม จิตสาธารณะ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร อาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (9) เป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข (วิจารณ์ พานิช,2552).

การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) โดยอ้างอิงรูปแบบ (Model) ที่มาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ซึ่งวิจารณ์ พานิช(2555: 16) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชา ไปสู่การเรียนรู้ ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่21 (21st Century Skills) ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเอง หรือพูดใหม่ว่าครูต้องไม่สอนแต่ต้องออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า PBL (Project-Based Learning) ครูต้องเรียนรู้ทักษะในการออกแบบการเรียนรู้แบบ PBL ให้ เหมาะแก่วัยหรือพัฒนาการของผู้เรียน สาระวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิต ในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของผู้เรียนโดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถ ประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning : PBL) การเรียนรู้แบบใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (Technology-Based Learning: TBL) การเรียนรู้แบบใช้สะเต็มศึกษา (STEM Education) การเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้าน(Flipped Classroom) เป็นต้น

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 2

การจัดการศึกษาเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ควรดำเนินการดังนี้ (วิจารณ์ พานิช ,2554,วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง,อชิป จิตตฤกษ์, 2555, และ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559)

1) การกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของรัฐบาล

การกำหนดนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เน้นทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญ เพราะนโยบายจะเป็นการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการจัดการศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติในทิศทางการกำหนดแนวทางใหม่ๆ หรืออาจรวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ กลยุทธ์ และยุทธวิธี เพื่อเป็นเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติจากปัจจุบันจนถึงอนาคตของสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ที่

จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ให้เหมาะสมกับบริบททางสังคมอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล

2) การพัฒนาหลักสูตรเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

การสร้างและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ อุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นความรู้โดยบูรณาการเนื้อหาสาระเชิงสหวิทยาการของวิชาแกนหลัก และบูรณาการความรู้เกี่ยวกับโลก การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ การเป็นพลเมืองดี ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปในเนื้อหาสาระวิชา และมุ่งเน้นทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี มุ่งเน้นทักษะชีวิตและอาชีพ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาและอาชีพ และการบูรณาการนวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งบทบาทของผู้ปกครอง ชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และมีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำผลไปพัฒนาคุณภาพของครูและนักเรียนต่อไป

3) การพัฒนาคุณภาพครูเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

ครูต้องได้รับการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากสถาบันผลิตครูก่อนเข้าอบรมเป็นครูประจำการ และเข้าสู่การพัฒนาคุณภาพเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ทางการสอนเพื่อการเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ครูต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญใน เนื้อหาวิชาที่ทันสมัยตามบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมและประชาคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีเทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายเน้นกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้

(2) ครูต้องมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

(3) ครูมีทักษะในการเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

(4) ครูสามารถใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอนมีการบูรณาการนวัตกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

(5) ครูสามารถเผยแพร่ผลงานทางระบบออนไลน์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้รอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ของสังคมและโลก

(6) ครูสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

(7) ครูสามารถใช้หนังสือ ตำราเรียน แบบฝึกหัด ฯลฯ เป็นภาษาต่างประเทศประกอบการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม

(8) ครูต้องมีทักษะเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ได้แก่ ทักษะการพัฒนาหลักสูตรทักษะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการนำเสนอ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการจัดการชั้นเรียน

(9) ครูต้องมีทักษะการประเมินตามสภาพจริง ทักษะการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ทักษะการจัดการชั้นเรียน ทักษะการเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน

(10) ครูต้องมีทักษะการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล

(11) ครูต้องมีทักษะการสื่อสารสามารถใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน และใช้กิริยาท่าทางเพื่อบอกความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม

(12) ครูรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มีการเรียนรู้ และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

นอกจากนี้สถานศึกษาต้องติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูและมีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

(1) สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศในรูปแบบสหวิทยาการ รวมทั้งมีความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองดี ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยสถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ได้อย่างสัดส่วนสมดุลกัน

(2) สถานศึกษาต้องจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็นรวมทั้งมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะความร่วมมือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพทำงาน

(3) สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงาม จิตสาธารณะ จิตอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(4) สถานศึกษาต้องฝึกผู้เรียนให้สามารถเลือกใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการเรียน การทำงาน ได้อย่างเหมาะสม

(5) สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษหรือภาษาสำคัญของโลกนอกเหนือจากภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติ

(6) สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

(7) สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยน ความคิด เจตคติ หรือพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

(8) สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถกำหนดเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญ วางแผน และทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

(9) สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ ประเมิน สรุป และเลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา

(10) สถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถทำงานร่วมกับคนที่มีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(11) สถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย การจัดสวัสดิการต่างๆให้กับผู้เรียน การรักษาความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ฯลฯ

(12) สถานศึกษาต้องประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

5) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

(1) รัฐส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เป็นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกระจายอย่างทั่วถึง รวมทั้งการสื่อสารที่ทันสมัยอื่นๆ ที่รองรับการสื่อสารในรูปแบบการแพร่ภาพกระจายเสียง เช่น ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล โทรทัศน์ดาวเทียม เคเบิลทีวี อินเทอร์เน็ต ทีวี และวิทยุชุมชน เป็นต้น

(2) รัฐสนับสนุนการแพร่กระจายโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นและเหมาะสมกับการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยให้มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีการดูแลเรื่องระบบการรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด รวมถึงจัดให้มีอุปกรณ์การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตแบบเคลื่อนที่ในสถานศึกษา และจัดทำระบบการเช่าใช้ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำอุปกรณ์ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

(3) รัฐส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถาบันการศึกษา วัด ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนในการสร้าง ต่อยอด ถ่ายทอด และบูรณาการความรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของชุมชน

(4) รัฐจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ICT และ/หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประชาชนและชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากสถานที่สาธารณะที่มีอยู่เดิมเพื่อเข้าถึงการเรียนรู้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการออกแบบและใช้ระบบโปรแกรม หรืออุปกรณ์ที่เป็นสากล เพื่อส่งเสริมการเข้าเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และเป็นผู้พิการ

(5) รัฐจัดอบรมทักษะในการใช้ ICT และการประยุกต์ใช้ รวมทั้งการพัฒนาสื่อ ICT เพื่อการเรียนรู้ให้กับบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบ e-learning และการอบรมในห้องเรียน บุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรได้รับทราบโอกาสและทางเลือกของเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างหลากหลายทั้งปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ ควรกำหนดเกณฑ์ความรู้ และทักษะด้าน ICT ที่เหมาะสมกับบุคลากรทางการศึกษาแต่ละระดับ และมีการทดสอบตามข้อกำหนด โดยเชื่อมโยงกับเงื่อนไขของการประเมินสถานศึกษา

(6) รัฐกำหนดให้สถาบันการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำ ICT มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นโดยให้มีสัดส่วนของจำนวนชั่วโมงที่ใช้เรียน ICT ไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมดในหลักสูตร โดยมีหลักสูตรเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้ ICT เป็นหนึ่งในหลักสูตรภาคบังคับของระดับประถมศึกษาตอนต้น

(7) รัฐปรับปรุงเนื้อหาสาระหรือหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา โดยให้เพิ่มเนื้อหาที่เป็นการเสริมสร้างทักษะในการใช้ประโยชน์จาก ICT ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการจ้างงานในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับทักษะ 3 ประการ คือ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT literacy) การรอบรู้ การเข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ (Information literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) สามารถใช้สื่อได้อย่างถูกต้อง

6) การสนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

การสนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

(1) รัฐเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาผู้เรียนระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เช่น การอบรมเลี้ยงดูใน ฐานะผู้ปกครอง การสื่อสารกับโรงเรียน การเสริมสร้างการเรียนรู้ การทำงานอาสาสมัคร การร่วมมือกับชุมชนใน การพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น

(2) รัฐสนับสนุนให้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถาบันการศึกษา วัด ห้องสมุด ศูนย์การ เรียนรู้ชุมชนในการสร้าง ต่อยอด ถ่ายทอด และบูรณาการความรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิด กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนและชุมชน

(3) รัฐสนับสนุนให้มีระบบการจัดการเรียนรู้ด้านจัดการศึกษา เช่นการดูแลสุขภาพผู้เรียนทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ICT ในการจัด การศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีองค์ความรู้เพียงพอในการดูแลผู้เรียนขั้นพื้นฐานของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

(4) รัฐสนับสนุนการเข้าถึงการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านเครือข่าย สังคม(Social Network) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา การสร้างองค์การเพื่อการบริการ ทางการศึกษา และการสร้างกระบวนการบริหารทรัพยากรการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน

(5) รัฐส่งเสริมชุมชนออนไลน์ในการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และต่อยอดวิชาการสมัยใหม่จาก แนวความคิดหรือความรู้ท้องถิ่นที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนและ ชุมชนในการแก้ปัญหา และเผยแพร่ตัวอย่างที่ดีเพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนและชุมชนเป็นไปอย่าง ยั่งยืน

(6) รัฐสนับสนุนการทำงานในรูปแบบอาสาสมัครเพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและ ชุมชน ทั้งอาสาสมัครในการจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์วิชาความรู้ที่เป็นแกนหลัก หรืออาสาสมัครในการแปลภาษา โดยใช้กลไกการทำงานของเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันพัฒนาผู้เรียนของอาสาสมัคร

(7) รัฐเสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาที่มีรูปแบบเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการช่วยในการทำงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การวิชาชีพ สมาคมการศึกษา สมาคมวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างทักษะในการใช้ประโยชน์ ICT ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การดำรงชีวิต และการจ้างงานในศตวรรษที่ 21

สรุป

ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนที่ให้เป็นเยาวชนยุคใหม่ในยุคดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนเพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ควรดำเนินการดังนี้ 1) รัฐกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาหลักสูตร 3) พัฒนาคุณภาพครู 4) พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิต 5) พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) วารสนับสนุนเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อทักษะสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร . (2559). *ยุทธศาสตร์กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ*

การสื่อสาร พ.ศ. 2559-2562. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ชัยวัฒน์ แก้วพินางม.(2559). “เทคโนโลยีเพื่อการประเมินการเรียนรู้ภาษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21”.

Veridian E-Journal, Silpakorn University 9,3 (กันยายน – ธันวาคม) : 421-435.

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. และ อธิป จิตตฤกษ์. (2555). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21.

กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.

วิจารณ์ พานิช.(2552). *การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: เชาว์นทางปัญญา*.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด

_____. (2556). *ครูเพื่อศิษย์ สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพฯ : เอสอาร์พรินติ้งแมสโปรดักส์จำกัด

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: R & N
Printing.

วิภาพรณ พินลา.(2559). “แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อการอยู่ร่วมกัน
ในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับครูในยุคศตวรรษที่ 21 ”. Veridian E-Journal, Silpakorn University
9,1 (มกราคม – เมษายน) :1443-1458.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง.(2550). “การเรียนรู้ในยุคสมัยหน้า 1 : ตอน คุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนยุคทวินนี้ (Tweenies) ”. e-magazine ,Information Technology Service, Chiang Mai University.

ภาษาต่างประเทศ

Retrieved November 20 , 2015 from <http://thanompo.edu.cmu.ac.th/load/journal/50-51/Tweenies.pdf>

Partnership for 21st Century Skills [PCS]. (2009b). Framework definitions. Retrieved on September 18, 2009 from www.p21.org/documents/P21_Framework_Definitions.pdf.

Rotherham, A., & Willingham, D. (2009). 21st century skills: The challenges ahead. Educational Leadership, 67(1). 16-21.